

Aplinkos ministerijos įvestos naujovės kaitina aistras. Antai pernai už metus galiojantį meškeriotojo bilietą žvejai mėgėjai mokėjo 11 litų, o nuo kovo 31-osios už jį teks pakloti 50 litų. Dar daugiau nerimo visuomenei kelia iš žvejų mėgėjų lėšų surenkamų pinigų paskirstymas: paskirsčius 2,25 mln. litų, numatytų žuvų ištekliams atkurti ir saugoti, žuvims įveisti valstybiniuose vandens telkiniuose kol kas skirta vos 350 tūkst. litų. Net 1,66 mln. litų atseikėta tarnybiniams automobiliams išlaikyti, o už 138 tūkst. litų bus atlikti vadinamieji makrofitų tyrimai vidaus vandens telkiniuose ir Baltijos jūroje. Dar 100 tūkst. litų liko rezerve.

- Iš žvejų mėgėjų surenkamų pinigų paskirstymo disproporcijos tiesiog režia akį: patys žvejai sako, kad tiesioginiam žuvų išteklių atkūrimui skiriama labai jau kukli sumelė, palyginti, pavyzdžiui, su tarnybinių automobilių išlaikymu.

- Nepasitenkinimas pirmiausia kilo dėl to, kad žmonės girdėjo, jog mes pažadėjome šiais metais skirti 1 mln. litų žuvų ištekliams atkurti, tačiau šiemet kol kas skyrėme tik 350 tūkst. Realybėje tai yra 2012 m. pinigų likučio paskirstymas. O 2013 m. surenkamų pinigų paskirstymo svarstymas planuojamas dar tik po savaitės... Mes savo pažado laikysimės ir gal net jį viršysime, nors dar bijau prisižadėti. Bet kokiu atveju tas milijonas tikrai šiais metais bus paskirtas, o tie 350 tūkst. litų tėra pirmasis etapas, kuris bus įgyvendintas pavasarį. Kitas etapas - 650 tūkst. litų - bus skirtas rudeninėms žuvims įveisti. Jau įvyko konkursas, dabar vyksta sutarties derinimo ir pasirašymo procedūros. Mes netrukus tiksliai paskelbsime datą, kai tos žuvis bus atvežtos į Lietuvos ežerus. Su Maisto ir veterinarijos tarnyba susitarėme atlikti visišką žuvų kokybės kontrolę, nes jau skleidžiami gandai, esą atvešime lenkiškas kažkuo užkrėstas žuvis, skirtas įveisti. Mums pažadėta, kad žuvis bus saugios ir sveikos, o tai užtikrins visi įmanomi tyrimai. Aplinkos ministerijos istorijoje niekada nebuvo įveisiama žuvis, tai anksčiau

Žvejai mokės ir už brakonierių gaudymą

Parašė Ričardas Čekutis

Pirmadienis, 25 Kovas 2013 07:00

darė tik Žemės ūkio ministerija. Todėl mes nusprendėme paskaidyti tą sumą dalimis, kad galėtume pataisyti klaidas, jeigu jos pasitaikys.

- Didžiausią nerimą žmonėms kelia nepalyginti didesnė suma, kurią ketinate išleisti automobiliams.

- Bet kokių atveju tie žvejų pinigai turi būti paskirstyti žuvų ištekliams atkurti ir apsaugoti. O tai reiškia, kad mes negalime vien tik prileisti žuvų į ežerus ir nieko daugiau nedaryti. Per daugelį metų Lietuvoje susiformavo ydinga tradicija siaubti gamtą, todėl daugelis žvejų mėgėjų supranta, kad tie 50 litų už leidimą nėra dideli pinigai, juolab kad mes tikrai juos panaudosime pagal paskirtį, drausmindami ir gaudydami gamtos niokotojus brakonierius.

- Bet juk ir taip yra biudžeto eilutė, kurią galima naudoti ir tiems patiems automobiliams išlaikyti. Kodėl ten dėsite dar ir žvejų pinigus? Ar tai sąžininga?

- Iš biudžeto automobiliams neskiriama. Iš Aplinkos apsaugos rėmimo programos ir seniau buvo skiriama pinigų, skirtumas tik tas, kad šiemet skiriame iš žvejų pinigų. Bet juk tai bus naudojama žvejų reikmėms, t.y. žuvų apsaugai, kontrolei, brakonieriams gaudyti, reidams, todėl toks paskirstymas yra logiškas.

- O kas yra tie makrofitų tyrimai? Kodėl žvejams mėgėjams jie turi būti reikalingi, ir dar už 138 tūkst.?

- Tai yra tiesiog mokslinis vandens augalų pavadinimas. Be to, ES direktyvos mums numato kasmet tokius tyrimus atlikti. Tačiau pagrindinis dalykas: mums labai svarbu žinoti, kokia yra tų vandens augalų būklė, nes tai labai glaudžiai susiję su žuvų nerštu, nerštavietėmis, ikrelių dėjimu ant augalų ir t.t. Ta būklė turi būti nuolat stebima. Jeigu ten vyksta kokie nors esminiai pokyčiai, reikia staigiai reaguoti. Makrofitų tyrimai yra glaudžiai susiję su žuvų išteklių atkūrimu. Jeigu matysime, kad yra labai prasta makrofitų būklė kokiame nors telkinyje ir žuvis pačios negali išneršti, tuomet aišku, kad ten reikia skatinti įveisti žuvis dirbtiniu būdu.

- Kai padidinote žvejų bilietų kainą iki 50 litų ir buvo kalbama, kad to reikia žuvų išteklių

administravimo sąnaudoms padengti, daugeliui kilo logiškas klausimas: tai gal tiesiog nereikia nieko administruoti, palikti viską po senovei ir nereikės mokėti pinigų nei makrofitams, nei automobiliams?

- Tuomet reikia pažiūrėti, kas vyko prieš 10-20 metų, ir atsakymas peršasi savaime. Kai už žvejybos bilietą mokėjome 11 litų, tai ką turėjome? Nustekenti vandens telkiniai, žuvų išteklių beveik visur katastrofiškai sumažėję arba išvis išnykę... Pažiūrėkite, ką rodo Kauno marių stebėsenos rezultatai. Ten vyksta verslinė žūklė ir apie 80 proc. išteklių sudaro menkavertės žuvų rūšys. Plėšriosios žuvys yra beveik išnaikintos. Negali tokį didelį procentą telkinio populiacijos sudaryti menkavertės žuvys. Todėl normalu, kad reikia Kauno mariose įvesti sterkus ir lydekas, nes jiems ten yra palanki maitinimosi bazė. Tai kai kalbame apie pinigus automobiliams, jie reikalingi ne tik brakonieriams gaudyti - juk reikia ir verslininkus kontroliuoti: pažiūrėti jų išsikrovimo vietas, jų deklaracijas, sutikrinti laimikius ir t.t.

- Gal tiesiog reikia imtis griežtesnių kontrolės priemonių tokių verslininkų atžvilgiu? Arba apskritai uždrausti verslinę žvejybą, nes iš jos nėra jokio ekonominio efekto?

- Peržiūrime ir šitą tvarką. Išties verslinė žūklė, kaip rodo ir Kauno marių pavyzdys, žiauriai stekena mūsų vandens telkinius. Iš tokios žvejybos išties ekonominis efektas yra mažesnis negu iš žvejų mėgėjų veiklos: jų paliekami pinigai parduotuvėse, paslaugų ir aptarnavimo sektoriuose, turizmo srityje yra kur kas didesni. Dabar Lietuvoje turime 10 valstybinių vandens telkinių, kurie naudojami verslinei žūklei. Vieną jau tikrai iš jų išbrauksime jau artimiausiu metu, kai tik ministras pasirašys mūsų pakeitimus. Nustatysime, kad mažesniuose nei 500 ha vandens telkiniuose apskritai nebūtų vykdoma verslinė žūklė. Ateityje yra noras atsisakyti verslinės žūklės visuose Lietuvos vidaus vandenyse. Tai reiškia, kad tie žvejai verslininkai galės dalyvauti naujose mūsų parengtose programose, kurios palengvintų, amortizuotų jų išėjimą iš šio verslo. Šiandien yra dar 44 ežerai, kuriuose suteikti leidimai žvejoti versliniais įrankiais. Tai yra vadinamoji specializuota žūklė, kai gaudomos stintelės ir seliavos. Žvejojant šitas žuvis nesugaunamos jokios kitos žuvys. Be to, šitų žuvų biologinis amžius yra iki 10 metų ir jeigu jų negaudysi, tai natūraliai žūdamos jos užters vandens telkinius. Todėl tokią specializuotą žūklę drausti yra beprasmiška.

- Žmonėms įdomu, kur ir kokios žuvys bus leidžiamos už jų pinigus.

- Daugiausia bus veisiamos plėšriosios žuvys, t.y. sterka ir lydekos. Taip pat planuojame veisti plačiakakčius, amūrus, kai kurias kitas rūšis. Daugiausia dėmesio bus skiriama Kauno marioms,

kur daugiausia leisime plėšriąsias žuvis. O tikslų vandens telkinių sąrašą nustatysime artimiausiu metu, be to, plačiai paskelbsime apie visus atliekamus žuvų įveisimo darbus, prašysime žvejų mėgėjų ir nevyriausybininkų, kad šiame procese aktyviai dalyvautų, o procesą griežtai kontroliuosime. Nes anksčiau būdavo, kad pasiima žuvų maišą, kažkur išleidžia ir pasako: štai išleidome 100 kg, nors niekas nei matė, nei žino... Be to, jeigu išleisi 1-2 t metinukų mailiaus vienoje vietoje, tai suplauks plėšrūnai ir didžiąją dalį tuojau pat išnaikins, todėl reikia leisti dalimis įvairiose vietose.

- Anksčiau pasitaikydavo nemažai tokių keistų sutapimų: paprastai būdavo įveisiami tie vandens telkiniai, ant kurių kranto pasistatė vilas įvairūs valdininkai ar kiti aukšti valstybės pareigūnai... Kaip ketinate šį procesą kontroliuoti?

- Lietuvoje valstybei priklauso visi vandens telkiniai, tačiau dalis jų yra nuomojami savininkams, dalis - nenuomojami. Ta tvarka atėjusi iš seniau, kai nebuvo pinigų inspektuoti ir žuvims įveisti. Todėl būdavo leidžiama medžiotojų ir žvejų draugijoms ar būreliams išsinuomoti. Jie turėdavo ne tik gaudyti, bet ir įveisti tuos nuomojamus telkinius, turėdavo teisę išduoti leidimus žvejams mėgėjams ir t.t. Puikiai suprantame, kad daug kas tuos ežerus nuomodavosi tik sau, nepaisydami jokio visuomeninio intereso. Dėl to įveisime tik tuos vandens telkinius, kurie yra nenuomojami ir kurie yra tik valstybės žinioje. Be to, rengiamas Vyriausybės nutarimas, pagal kurį bus sumažintas ir nuomojamų vandens telkinių skaičius. Iki šiol buvo 1100 nuomojamų vandens telkinių, kai kurių leidimai buvo pratęsti prieš pat naujosios Vyriausybės kadenciją ir čia jau nespėjome. Bet sąrašas tikrai bus karpomas ir greičiausiai liks tik kokie 400-500 nuomojamų vandens telkinių. Yra ir gerų pavyzdžių, kur puikiai tvarkomasi ir žvejai mėgėjai patenkinti, nes ten yra žuvų. Tai šituos ir paliksime.

[Parengta pagal dienraštį "Respublika"](#)